

SOLVING THE UNSOLVABLE? POLLUTION AS A FACTOR CREATING THE MODERN OUTPOST OF UNSUSTAINABILITY

Michał Kwiatkowski¹, Emilija Sofeska², Slobodan Arsovski³, Mirek Dymitrow⁴

¹ *Nicolaus Copernicus University, Toruń, Poland*

² *Cosmo Innovative Center, Skopje, Macedonia*

³ *Chamber of Certified Architects and Certified Engineers, Skopje, Macedonia*

⁴ *University of Gothenburg / Chalmers University of Technology, Gothenburg, Sweden*

In December 2017 Skopje topped the charts as the world’s most polluted city [1]. And while this was merely a fleeting moment, Skopje’s case is emblematic of a much more common and disturbing phenomenon: an increasingly complex web of entanglements that both cause and maintain what could be described as ‘modern outposts of unsustainability’. In the case of Skopje, specifically, pollution does not come isolated, but appears onto an equally alarming canvas of geopolitical disrepute, identity crisis, acute poverty, staggering corruption and ethnic tensions. In times of rapid changes and unpredictability, great social challenges no longer come one by one [2]; what makes them *great* is their ever-greater entanglement in one other, in the vein of Rittel’s now classical concept of a ‘wicked problem’ [3]. This means that we may have to embrace the dynamism it involves, without ever satisfying any particular standard for completeness. To this background, the challenge undertaken in this presentation is to address Skopje’s pollution problem *eclectically*, by addressing its interlocking problems of unsustainability through the prism of cultural contingents. By comparing Skopje’s dire situation to solutions implemented in other parts of Europe, the presentation makes a signal contribution to the sustainability agenda by proposing a number of priorities for action, including an emphasis on institution building, technical input and self-governance. The presentation also highlights a number of economic, ecological, and social contradictions involved in the process of striving for sustainable development.

Keywords: pollution, cultural contingency, wicked problem, Skopje, Europe

References:

- [1] S. Arsovski, M. Kwiatkowski, A. Lewandowska, D. Jordanova Peshevska, E. Sofeska, M. Dymitrow: ‘Can urban environmental problems be overcome? The case of Skopje—world’s most polluted city’. *Bulletin of Geography. Socio-Economic Series*, 40, **2018**, 17–39.
- [2] K. O’Brien: ‘Global environmental change III: Closing the gap between knowledge and action’. *Progress in Human Geography*, **2013**, 37(4), 587–596.
- [3] H.W. Rittel, M.M. Webber: ‘Dilemmas in a general theory of planning’. *Policy Sciences*, **1973**, 4(2), 155–16.

РЕШАВАЊЕ НА НЕРЕШЛИВОТО? ЗАГАДУВАЊЕТО КАКО ФАКТОР ШТО СОЗДАВА МОДЕРНО УПОРИШТЕ НА НЕОДРЖЛИВОСТ

Емилија Софеска¹, Михал Квјатковски², Слободан Арсовски³, Мирек Димитров⁴

¹Космо Иновативен центар, Скопје, Македонија

² Универзитет Никола Коперник, Торун, Полска

³ Комора на овластени архитекти и инжењери на РМ, Скопје, Македонија

⁴ Универзитет во Гетеборг / Чалмерс Универзитет за Технологија, Гетеборг, Шведска

Во декември 2017 година Скопје се најде на врвот на листите како најзагаден град во светот [1]. И додека ова беше само минлив момент, случајот на Скопје е симбол на многу почест и вознемирувачки феномен: се создава се повеќе комплексна мрежа на нестабилност која предизвикува и одржува она што може да се опише како "модерно упориште на неодржливост". Во случајот со Скопје, конкретно загадувањето, не е повеќе изолирана појава, туку истото се појавува на подеднакво алармантно поле на геополитичко загрозување, криза на идентитетот, акутна сиромаштија, корупција во запрепаствувачки размери, како и етнички тензии. Во време на брзи промени и непредвидливост, големите социјални предизвици повеќе не доаѓаат еден по еден [2]; она што ги прави *велики* е нивното сè поголемо меѓусебно испреплетување, а во духот на сега веќе класичниот концепт на Рител (Rittel) за "зол проблем" [3]. Ова значи дека можеби ќе треба да ја прифатиме динамиката што ја вклучува, без да се задоволи некој посебен стандард за комплетноста. Во таа смисла, предизвикот што го преземаме во оваа презентација е на *еклектичен начин* да го посочиме проблемот со загадувањето на Скопје, преку нагласување на проблемите поврзани со неодржливост и преку призмата на културните контингенти. Преку споредба на алармантната состојба за Скопје со решенија кои се спроведени во другите делови/градови на Европа, оваа презентацијата дава иницијален придонес кон агендата за одржливост, предлагајќи бројни приоритети за превземање на активности, ставајќи акцент и на зајакнување на институциите, технички допринос и самоуправа. Преку оваа презентација, исто така, се нагласуваат бројни економски, еколошки и социјални противречности вклучени во процесот на стремеж кон одржлив развој.

Клучни зборови: загадување, културен контингент, зол проблем, Скопје, Европа

Референци:

- [1] S. Arsovski, M. Kwiatkowski, A. Lewandowska, D. Jordanova Peshevska, E. Sofeska, M. Dymitrow: 'Can urban environmental problems be overcome? The case of Skopje—world's most polluted city'. *Bulletin of Geography. Socio-Economic Series*, 40, **2018**, 17–39.
- [2] K. O'Brien: 'Global environmental change III: Closing the gap between knowledge and action'. *Progress in Human Geography*, **2013**, 37(4), 587–596.
- [3] H.W. Rittel, M.M. Webber: 'Dilemmas in a general theory of planning'. *Policy Sciences*, **1973**, 4(2), 155-169.